تحلیل

بازگشت نفت به مسیر افزایش قیمت

قیمت نفت پس از ریزش ۷ درصدی در شب گذشته، تحت تاثیر نگرانی‌ها در مورد اقدامات تجاوزکارانه امریکا در جنوب ایران و اختلالات طولانی‌مدت در عرضه نفت خاورمیانه، در معاملات روز سه‌شنبه افزایش یافت. به گزارش ایسنا، قیمت نفت خام «وست تگزاس اینترمدیت» (WTI) امریکا با ۲۰ سنت معادل ۰.۲۱ درصد، افزایش به ۹۶ دلار و ۶۶ سنت در هر بشکه رسید و قیمت نفت خام برنت نیز با ۳ سنت معادل ۰.۰۳ درصد رشد، به ۱۰۴ دلار در هر بشکه افزایش یافت. روز دوشنبه، هر دو شاخص نفتی تحت تاثیر امیدها برای پایان یافتن جنگ در خاورمیانه، بیش از ۷ درصد کاهش قیمت را تجربه کرده بودند.

با این حال، پریانکا ساچدوا، مدیر بخش بینش بازار در شرکت «فیلیپ نوا» معتقد است که ناتوانی قیمت‌ها در حفظ این رشدها نشان می‌دهد که هم‌اکنون نیز یک «نرخ ریسک ژئوپلیتیک» قابل توجه در قیمت نفت نهفته است. او افزود: «تا زمانی که شواهد ملموسی از اختلالات بیشتر در عرضه فیزیکی نفت یا زیرساخت‌های حیاتی انرژی وجود نداشته باشد، صرفا انتشار اخبار و عناوین جدید به تنهایی برای تداوم روند صعودی قیمت‌ها کافی نخواهد بود.» تجاوز نظامی امریکا و رژیم صهیونیستی به ایران یکی از عوامل اصلی بالا رفتن قیمت بنزین است که باری بر دوش رای‌دهندگان محسوب می‌شود و به همین دلیل، ترامپ تحت فشار است تا به این مناقشه پایان دهد. بر اساس گزارش رویترز، قیمت نفت برنت در پایان ماه اکتبر به بالاترین سطح خود در شش ماه گذشته رسید. این افزایش ناشی از نگرانی‌هایی است مبنی بر اینکه ممکن است درگیری‌ها در خاورمیانه، پس از انتخابات میان‌دوره‌ای روز سه‌شنبه امریکا، دوباره شدت بگیرد. تحلیلگران حوزه کالا در بانک «گلدمن ساکس» پیش‌بینی خود را از قیمت نفت خام برنت افزایش داده‌اند و اکنون انتظار دارند که میانگین قیمت این شاخص نفتی در دسامبر به ۱۰۵ دلار برسد و در سال آینده نیز در سطوح بالا باقی بماند. این رقم نشان‌دهنده افزایشی نزدیک به ۱۷ درصد نسبت به پیش‌بینی قبلی گلدمن ساکس برای ماه دسامبر (۹۰ دلار در هر بشکه) است. این اصلاحیه - که جدیدترین مورد در میان بازنگری‌های مشابه توسط بانک‌های متعدد محسوب می‌شود - در حالی صورت می‌گیرد که گزارش‌های متعدد مدعی هستند که جریان نفت از خلیج فارس به سطوح پیش از جنگ بازگشته و حتی از آن فراتر رفته است. تحلیلگران گلدمن ساکس پیش‌بینی می‌کنند که میانگین قیمت نفت خام برنت در سال آینده به ۸۸ دلار در هر بشکه برسد که نسبت به پیش‌بینی قبلی آنها (۸۰ دلار در هر بشکه) افزایش یافته است.

تحلیلگران بانک «ای‌ان‌زد» نیز هفته گذشته در یادداشتی ضمن افزایش ۱۰ درصدی پیش‌بینی خود برای قیمت نفت برنت، اعلام کردند که انتظار دارند این شاخص در پایان سال ۲۰۲۶، به ۱۰۵ دلار در هر بشکه برسد. آنها خاطرنشان کردند که «هشت ماه تطبیق با اختلال در عرضه خاورمیانه، به‌طور قابل توجهی آن ضربه‌گیرهایی را که شوک اولیه را جذب کرده بودند، تضعیف کرده است.» بانک «یوبی‌اس» نیز پیش‌بینی می‌کند که قیمت این شاخص در پایان سال جاری به ۱۱۰ دلار در هر بشکه برسد.

خبر

۲۴۰۰ مگاوات برق در چنگ ماینرهای غیرمجاز

ماینرهای غیرمجاز ۲۴۰۰ مگاوات برق مصرف می‌کنند که معادل فعالیت بیش از ۷۰۰ هزار ماینر در سراسر کشور است. به گزارش تسنیم؛ استخراج غیرمجاز رمزارزها در سال‌های اخیر به یکی از چالش‌های صنعت برق کشور تبدیل شده است؛ فعالیتی که علاوه بر تحمیل بار اضافی به شبکه، شناسایی و برخورد با متخلفان آن را به یکی از دغدغه‌های صنعت برق تبدیل کرده است. براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس تامین برق ماینرها با سوخت نیروگاه‌های حرارتی سالانه حدود ۱.۵ میلیارد دلار هزینه سوخت به کشور تحمیل می‌کند که نشان از هزینه سنگین تحمیل شده به کشور دارد. هادی سفیدمو، مجری نظارت و ساماندهی استخراج رمزارزهای توانیر، در گفت‌وگو با تسنیم اظهار کرد: در ایام جنگ ۱۲ روزه، با قطع اینترنت کاهش بار ۲ تا ۲.۴ هزار مگاواتی را شاهد بودیم که این عدد در جنگ و ناآرامی‌های بعدی نیز تثبیت شد. این میزان کاهش بار نشان می‌دهد حدود ۲۴۰۰ مگاوات مصرف ماینرهای غیرمجاز در سراسر کشور وجود دارد. وی افزود: این میزان مصرف معادل فعالیت بیش از ۷۰۰ هزار دستگاه ماینر غیرمجاز است که به‌صورت مستمر و بدون توجه به ساعات اوج یا غیر اوج مصرف برق، از شبکه استفاده می‌کنند. در صورت حذف این میزان مصرف از شبکه، بخشی از خاموشی‌های خانگی و صنعتی و محدودیت تأمین برق مراکز صنعتی برطرف خواهد شد. سفیدمو ادامه داد: احتمال دارد برخی افراد سودجو با خرید تعدادی ماینر و توزیع آنها در خانه‌های مسکونی، از ظرفیت برق این واحدها برای استخراج رمزارز استفاده کنند. در این روش، افراد بدون اطلاع کافی از موضوع، دستگاه‌های ماینر را در اختیار این افراد قرار می‌دهند و در منافع حاصل از استخراج سهیم می‌شوند. وی با اشاره به احتمال سوءاستفاده از شهروندان در این زمینه گفت: متأسفانه تاکنون رد مشخصی از این شیوه پیدا نکرده‌ایم، اما تقریباً همه دستگاه‌های اجرایی کشور در برخورد با استخراج غیرمجاز رمزارز با ما همکاری می‌کنند. مجری نظارت و ساماندهی استخراج رمزارزها خاطرنشان کرد: در سه تا چهار سال اخیر موردی از وجود دستگاه استخراج رمزارز در دستگاه‌های دولتی مشاهده نکرده‌ایم، در نتیجه هیچ دستگاه دولتی در استخراج رمزارز دخالتی ندارد.

آژانس بین‌المللی انرژی هشدار داد

محدودیت عرضه گاز در سال آینده

آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) هشدار داد وضعیت محدودیت عرضه در بازار جهانی گاز طبیعی ممکن است تا سال آینده ادامه یابد، چرا که اروپا با خطر خروج از زمستان امسال با کمترین میزان ذخایر سوخت در تاریخ مواجه است و ناچار خواهد بود این ذخایر را دوباره بازسازی کند.

به گزارش ایسنا، این آژانس در گزارشی که روز سه‌شنبه سوم نوامبر منتشر شد، اعلام کرد که پایین بودن سطح ذخایر گاز در سراسر اتحادیه اروپا، همراه با تداوم اختلالات عرضه در خاورمیانه، به معنای آن است که این منطقه در طول ماه‌های سرد، بخش عمده‌ای از ذخایر خود را مصرف خواهد کرد.

در این گزارش آمده است: «مخازن گاز اتحادیه اروپا ممکن است فصل گرمایشی ۲۰۲۷-۲۰۲۶ را با کمترین سطح ذخایر ثبت شده به پایان برسانند. این وضعیت نیاز به تزریق گاز به مخازن را در طول تابستان ۲۰۲۷ به‌طور قابل توجهی افزایش می‌دهد و احتمالا باعث می‌شود محدودیت عرضه در بازار تا سال بعد از آن نیز ادامه یابد.»

اقتصادهای اروپایی با قیمت‌هایی در بازار گاز دست و پنجه نرم می‌کنند که از زمان آغاز بحران انرژی در چهار سال پیش، همچنان نزدیک به بالاترین سطوح خود باقی مانده‌اند. با اینکه اروپا تازه وارد فصل زمستان - که اوج تقاضا محسوب می‌شود - شده است، ریسک‌های مربوط به سال آینده هم‌اکنون بر قراردادهای آتی سال ۲۰۲۷ نیز سایه افکنده است، زیرا معامله‌گران برای محافظت در برابر افزایش بیشتر قیمت‌ها، اقدام به پوشش ریسک می‌کنند. در حال حاضر، قیمت قراردادهای گاز اروپا برای ماه مه آینده، بالاتر از قیمت قراردادهای مربوط به نوامبر ۲۰۲۷ معامله می‌شود، زیرا بازار در حال ارزیابی ریسک‌های عرضه، از جمله تداوم درگیری‌ها در خاورمیانه و تاخیرهای احتمالی در پروژه‌های جدید گازی است. اختلاف قیمت (اسپرد) بین این قراردادها در روزهای اخیر به رکورد جدیدی رسیده است. شبیه‌سازی‌های آژانس بین‌المللی انرژی نشان می‌دهد که اگر «بدترین سناریو» - شامل تداوم اختلال در جریان گاز طبیعی مایع (ال‌ان‌جی) از طریق تنگه حیاتی هرمز و هوای سردتر از معمول - رخ دهد، سطح ذخایر گاز اتحادیه اروپا ممکن است تا پایان ماه مارس به زیر ۱۰ درصد ظرفیت عملیاتی برسد که پایین‌ترین میزان ثبت شده خواهد بود. طبق گزارش آژانس، این وضعیت بازار اروپا را در برابر موج‌های سرمای اواخر فصل آسیب‌پذیر می‌کند و به معنای نوسانات قیمتی شدیدتر تا پایان فصل گرمایشی خواهد بود. این آژانس مستقر در پاریس پیش‌بینی می‌کند که با وجود بهره‌برداری از ظرفیت‌های جدید ال‌ان‌جی در سال آینده و انتظار برای کاهش تقاضای جهانی برای این سوخت در سال ۲۰۲۶ (از جمله کاهش ۳ درصدی در اروپا)، بازار همچنان با محدودیت عرضه مواجه خواهد بود. پیش‌بینی می‌شود که کارخانه‌های این منطقه، با توجه به سطح بالای قیمت‌ها - و همچنین گسترش مداوم انرژی‌های تجدیدپذیر در سراسر اروپا - مصرف گاز خود را ۵ درصد کاهش دهند. بر اساس گزارش بلومبرگ، گزارش آژانس بین‌المللی انرژی برآورد می‌کند که جریان‌های تجاری از طریق تنگه هرمز، دست‌کم تا پایان سال، همچنان با اختلالات گسترده‌ای مواجه خواهند بود. بر اساس این فرض، پیش‌بینی می‌شود که عرضه جهانی ال‌ان‌جی در سال جاری ۳ درصد کاهش یابد و این شدیدترین کاهش سالانه ثبت شده تاکنون به شمار می‌رود.

بررسی آخرین وضعیت بازار انرژی

برداشت مداوم امریکا از ذخایر استراتژیک مانع نوسانات بازار نفت نشده است

یک تحلیلگر بین‌المللی نفت و انرژی گفت: برداشت‌های مکرر و بی‌سابقه از ذخایر استراتژیک نفت (SPR) توان مانور و پاسخگویی واشنگتن در برابر بحران‌های آتی را به‌شدت محدود کرده و نتوانسته جایگزین پایداری برای رفع اختلالات ساختاری عرضه باشد.

احسان جنابی در گفت‌وگو با ایرنا، با بررسی شرایط حاکم بر بازار انرژی جهان اظهار داشت: اقداماتی که واشنگتن در حوزه انرژی انجام می‌دهد، در بیشتر موارد با هدف تثبیت قیمت‌های جهانی نفت و کاهش فشار بر مصرف‌کنندگان نهایی در امریکا و کشورهای متحدش صورت می‌گیرد.

جنابی افزود: این تدابیر شاید بتواند نوسانات کوتاه‌مدت بازار را تعدیل کند و نقشی در مدیریت بحران‌های مقطعی عرضه داشته باشد، اما تکرار و مقیاس گسترده این برداشت‌ها، پرسش‌هایی جدی را پیرامون امنیت انرژی بلندمدت، اعتبار ذخایر استراتژیک و نوع واکنش بازیگران اصلی بازار از جمله اوپک پلاس ایجاد کرده است و بر انتظارات آتی بازار و تصمیمات سرمایه‌گذاری تأثیر چشمگیری می‌گذارد.

این تحلیلگر بازار نفت و انرژی با اشاره به جایگاه ذخایر راهبردی امریکا تاکید کرد: ایالات متحده با در اختیار داشتن بزرگ‌ترین ذخایر استراتژیک نفت (SPR) در جهان، همواره تلاش کرده تا به شوک‌های عرضه واکنش نشان دهد و بازار را به سمت ثبات ببرد؛ با این حال، ذخایر نفتی این کشور پس از برداشت‌های سنگین در مقاطع اخیر، به پایین‌ترین رقم طی چند دهه گذشته تنزل کرده است.

وی خاطرنشان کرد: نکته قابل توجه این است که خلاف نفت خام، در بخش گازوییل ذخایر استراتژیک دولتی و متمرکزی در امریکا تعریف نشده و این کشور بیشتر به ظرفیت‌های تجاری و منطقه‌ای وابسته است.

جنابی ادامه داد: اکنون واشنگتن در تلاش است تا با جایگزینی نفت برداشت‌شده، ذخایر خود را به سطوحی بازگرداند که حداقل‌های قانونی و اهداف سیاست‌گذاری را تضمین کند؛ روندی که به‌طور کامل متاثر از تغییرات عرضه و تقاضای جهانی، روندهای ژئوپلیتیکی و شتاب تولید داخلی نفت است.

وی با تشریح آمار و ارقام موجودی نفت واشنگتن تصریح کرد: موجودی ذخایر نفت امریکا به حدود ۲۸۲ میلیون بشکه رسیده که چنین کفی از سال ۱۹۸۲ تاکنون بی‌سابقه بوده است.

وی اضافه کرد: اگرچه این اهرم کماکان برای مهار کوتاه‌مدت بهای سوخت استفاده می‌شود، اما واقعیت میدانی نشان می‌دهد که توان مانور آینده ایالات متحده در این حوزه تا حد زیادی فرسوده و محدود شده است. کما اینکه در هفته منتهی به ۲۳ اکتبر نیز ذخایر استراتژیک این کشور ۱.۹ میلیون بشکه دیگر کاهش یافت و موجودی فرآورده‌های میان تقطیر شامل دیزل و گازوییل حرارتی نیز با افت ۱.۵ میلیون بشکه‌ای، به حدود ۱۰۲ میلیون بشکه رسید.

جنابی به تعهدات بین‌المللی واشنگتن در قالب آژانس بین‌المللی انرژی اشاره و اعلام کرد: به‌دنبال تعهد امریکا برای عرضه ۱۷۲ میلیون بشکه در چارچوب بسته اضطراری ۴۰۰ میلیون بشکه‌ای آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) که در مارس ۲۰۲۶ اعلام شد، وزارت انرژی امریکا اقدام به آزادسازی ۱۷ میلیون بشکه نفت خام دیگر از مخازن خود کرده است.

به گفته این تحلیلگر، در مقطع فعلی حجم این ذخایر حدود ۲۸۳ میلیون بشکه است که در صورت برداشت کامل این محموله و پیش از جایگزینی نفت‌های قبلی، موجودی کل ذخایر به حدود ۲۶۶ میلیون بشکه سقوط خواهد کرد؛ رقمی که مماس با خط قرمز و حداقل ظرفیت عملیاتی مخازن است.

وی افزود: در ماه ژوئن، شرکت‌ها حدود ۵۰۰ هزار بشکه از نفت برداشتی از این ذخایر را تحویل گرفتند. از سوی دیگر، گزارش‌های موسسه نفت امریکا حکایت از آن دارد که ذخایر نفت خام این کشور در اوایل اکتبر ۱۱.۱۲ میلیون بشکه کاهش یافته که این روند کاهشی پس از افت ۲.۰۹ میلیون بشکه‌ای در دوره پیشین رقم خورده است.

جنابی توضیح داد: در یک افق ۲۶ هفته‌ای، ذخایر تجاری نفت خام امریکا در مجموع بیش از ۵۱ میلیون بشکه افت داشته است. آزادسازی ۱۷ میلیون بشکه کنونی نیز در ادامه برنامه آژانس بین‌المللی انرژی برای تسریع در عرضه حدود ۱۰۰ میلیون بشکه باقی‌مانده از طرح مارس است؛ اقدامی که تلاشی مقطعی برای مهار بحران عرضه به حساب می‌آید، اما موفقیت نهایی آن وابستگی مستقیمی به سطح مشارکت شرکت‌ها، شرایط و تعهدات بازگرداندن نفت به مخازن و توان عملیاتی پالایشگاه‌ها دارد. کاهش احتمالی ذخایر راهبردی به مرز ۲۶۶ میلیون بشکه، مخاطره حفظ تاب‌آوری امریکا در بحران‌های آتی را دوچندان کرده است.

کارشناس مسائل بین‌المللی نفت پیرامون ارزیابی کارآمدی سیاست‌های دولت امریکا تاکید کرد: تجربه عینی نشان داد که واشنگتن با وجود برداشت‌های پی‌درپی و حجیم از مخازن استراتژیک، توفیق ملموسی در ایجاد ثبات پایدار یا مهار ساختاری قیمت‌ها کسب نکرده است.

وی یادآورشد: گزارش‌ها و برآوردهای کارشناسان بین‌المللی حاکی از آن است که رکودشکنی امریکا در حراج ذخایر راهبردی که برای خنثی‌سازی تبعات جنگ اوکراین، التهابات تنگه هرمز و مهار موج تورم جهانی کلید خورد به اهداف بلندمدت خود نرسید.

جنابی اظهار داشت: این دست اقدامات به دلیل ساختار درهم‌تنیده و جهانی بازار نفت، ناتوانی در جبران کسری واقعی ناشی از شوک‌های ژئوپلیتیک و تصمیمات عرضه اوپک پلاس، و همچنین تاثیر مولفه‌های روانی و چشم‌اندازهای آتی معامله‌گران، قادر به مهار تلاطم‌ها و تغییر روند قیمت‌ها در بلندمدت نیستند؛ بر همین اساس هم بود که روشن شد دستکاری‌های مقطعی و یک‌جانبه بدون درمان ریشه‌های عدم تعادل عرضه و تقاضا و نبود همگرایی بین‌المللی، اثربخشی محدودی دارد.

بنا به گفته این تحلیلگر، کشورهای اروپایی نیز در این مدت ذخایر استراتژیک خود را بر مبنای استاندارد سخت‌گیرانه آژانس بین‌المللی انرژی برای تامین حداقل ۹۰ روز واردات خالص نفت تنظیم کرده‌اند اما این ذخایر نه‌فقط نفت خام، بلکه به‌شکل راهبردی فرآورده‌های کلیدی نظیر گازوییل را نیز در بر می‌گیرد؛ چراکه گازوییل شریان حیاتی شبکه حمل‌ونقل، صنایع سنگین، بخش کشاورزی و تولید برق اضطراری در اروپاست و نقشی تعیین‌کننده در تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی دارد.

جنابی ادامه داد: کشورهای اروپایی با در نظر گرفتن رویکرد تنوع‌بخشی به مبادی انرژی و الزامات گذار انرژی، در پی حفظ این منابع هستند، هرچند نوسانات فصلی تقاضا و محدودیت‌های پالایشگاهی می‌تواند ارقام ذخایر گازوییل آنها را نیز دستخوش تغییر کند.

این کارشناس بین‌المللی نفت و انرژی با اشاره به ورود متغیرهای ژئوپلیتیک و امنیت ترانزیت انرژی اعلام کرد: تشدید تنش‌ها در آبراهه استراتژیک تنگه هرمز و تهدید جریان انتقال انرژی، کماکان اصلی‌ترین سناریوی آزمون تاب‌آوری بازار نفت و راهبرد امنیت انرژی کاخ سفید است.

وی اضافه کرد: تنگه هرمز قلب تپنده صادرات نفت جهان است و هرگونه اختلال گسترده یا انسداد آن، شوک قیمتی بی‌سابقه‌ای پدید می‌آورد. در چرخه‌ای از تشدید بحران در این گلوگاه، واشنگتن برای جلوگیری از رکود تورمی ناشی از جهش بهای نفت، مهار قیمت‌ها و تامین بازار داخلی خود، گزینه‌ای جز تکیه بر ذخایر راهبردی نفت نخواهد داشت؛ شرایطی که دفعات و حجم برداشت را به ناچار بسیار فراتر از الگوهای متعارف خواهد برد تا کسری صادرات مهار شود و در عمل امریکا را در موقعیتی قرار می‌دهد که بدون هیچ آلترناتیو دیگری، مجبور به تخلیه بیشتر ذخایر خود شود.

این تحلیلگر حوزه انرژی ادامه داد: بررسی جامع آرایش ذخایر استراتژیک در امریکا و اروپا آشکار می‌سازد که ذخایر اضطراری برای مهار شوک‌های شدید و آنی طراحی شده‌اند، نه آنکه به جایگزینی دایمی برای تولید نفت یا مسیرهای مسدودشده ترانزیتی تبدیل شوند. واشنگتن با برداشت‌های پی‌درپی و تخلیه مخازن خود تا کف تاریخی، شاید در کوتاه‌مدت آرامشی شکننده ایجاد کرده باشد، اما هزینه سنگین آن را با افت توان بازدارندگی و تضعیف امنیت انرژی خود و هم‌پیمانانش در بلندمدت پرداخته است.

وی خاطرنشان کرد: تداوم این روند و تاخیر در بازتولید ذخایر، ضربه‌پذیری امریکا را در مواجهه با تکانه‌های آتی جهان به اوج می‌رساند؛ در حالی که حل پایدار بحران، تنها در گرو پرداختن به عوامل بنیادین عرضه و تقاضا، ثبات ژئوپلیتیکی و تقویت ظرفیت‌های پالایشی برای تامین پایدار فرآورده‌ها خواهد بود.

خاموشی مشعل‌ها با بازگشت روزانه ۱۷ میلیون متر مکعب گاز

گازهایی که سال‌ها در مشعل‌های مناطق نفت‌خیز می‌سوختند و منابع ارزشمند کشور را به هدر می‌دادند، اکنون با توسعه طرح‌های جمع‌آوری و ورود سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در مسیر بازگشت به چرخه تولید و اقتصاد قرار گرفته‌اند؛ مسیری که علاوه بر کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی، می‌تواند به تأمین خوراک صنایع و ایجاد درآمد پایدار برای کشور منجر شود.

به گزارش ایسنا، جمع‌آوری گازهای همراه نفت و مشعل با هدف جلوگیری از هدررفت منابع و بازگرداندن آنها به چرخه تولید، در سال‌های اخیر شتاب گرفته است به‌طوری که حجم گازهای جمع‌آوری‌شده از روزانه هفت میلیون مترمکعب در سال‌های گذشته اکنون به بیش از ۱۷ میلیون مترمکعب رسیده است.

مشعل‌های روشن در مناطق نفت‌خیز سال‌ها بخشی از تصویر صنعت نفت ایران بوده‌اند؛ شعله‌هایی که گازهای همراه نفت و گازهای مازاد را می‌سوزاندند تا از تجمع آنها در تأسیسات جلوگیری شود. با این حال امروز نگاه به این شعله‌ها تغییر کرده و جمع‌آوری گازهای مشعل علاوه بر ملاحظات زیست‌محیطی به فرصتی برای بازگرداندن منابع هدررفته به چرخه تولید و اقتصاد تبدیل شده است.

جمع‌آوری گازهای مشعل از نظر فنی فرایندی ساده نیست. گاز باید در محل تولید جمع‌آوری، فشار آن تقویت و از طریق خطوط لوله به تأسیسات مناسب برای فرآورش منتقل شود. درنهایت نیز باید برای استفاده در بخش‌های مختلف صنعت تبدیل می‌شوند. وجود داشته باشد. همین زنجیره سبب شده است که اجرای این طرح‌ها به زیرساخت‌های فنی و اقتصادی و سرمایه‌گذاری نیاز داشته باشد.

در این الگو سرمایه‌گذار به‌جای آنکه صرفاً برای خاموشی مشعل هزینه کند زیرساخت لازم را برای بازیابی گاز، فرآورش و فروش محصولات نهایی ایجاد می‌کند؛ در نتیجه گازی که پیش‌تر بدون ایجاد ارزش اقتصادی می‌سوخت می‌تواند بخشی از هزینه سرمایه‌گذاری را جبران کند و برای کشور و سرمایه‌گذار درآمد ایجاد کند.

در حوزه جمع‌آوری گازهای همراه و گازهای مشعل تاکنون ۲۳ قرارداد با بخش خصوصی و غیردولتی امضا شده است که اجرای آنها زمینه خاموشی ۵۷ مشعل در استان خوزستان را فراهم می‌کند. برآوردها نشان می‌دهد با اجرای این قراردادها و بهره‌برداری از گازهای جمع‌آوری‌شده، سالانه بیش از ۸۰۰ میلیون دلار درآمد برای کشور ایجاد خواهد شد.

با این حال خاموشی این مشعل‌ها را نمی‌توان صرفاً به کاهش تعداد شعله‌های روشن در مناطق نفت‌خیز محدود کرد چراکه هر مشعل نقطه‌ای از زنجیره تولید است که گاز آن باید به‌جای سوختن وارد مسیر جمع‌آوری، انتقال و فرآورش شود. به همین دلیل موفقیت این طرح‌ها را باید علاوه بر تعداد مشعل‌های خاموش‌شده با میزان گاز بازیابی‌شده و ارزش اقتصادی محصولات حاصل از آن سنجید.

در واقع خاموشی مشعل پایان کار نیست بلکه آغاز فرایندی است که در آن گازهای هدررفته به منابع قابل استفاده در بخش‌های مختلف صنعت تبدیل می‌شوند.

از همین رو تکالیف برنامه هفتم توسعه نیز جمع‌آوری گازهای مشعل و همراه را به یکی از اولویت‌های صنعت نفت تبدیل کرده است. بر اساس هدف‌گذاری این برنامه، باید تا پایان سال ۱۴۰۶، ۹۰ درصد گازهای مشعل و همراه جمع‌آوری شود.

در این راستا حمید بورد - سرپرست وزارت نفت - درباره عملکرد دولت چهاردهم در جمع‌آوری گازهای همراه نفت و مشعل گفت: در این حوزه نیز اقدام‌های قابل توجهی انجام شده است و شخص رییس جمهوری تقریباً هر هفته روند پیشرفت طرح‌ها را پیگیری می‌کند.

وی با تأکید بر اینکه امروز همه گازهای همراه نفت و مشعل تعیین تکلیف شده‌اند و این موضوع یکی از دستاوردهای دولت چهاردهم در مدیریت گازهای همراه نفت به شمار می‌رود، تصریح کرد: حجم جمع‌آوری گازهای همراه در این دولت افزایش قابل توجهی یافته و به چرخه تولید بازگشته است. حجم گازهای جمع‌آوری‌شده بر اساس اعلام وزارت نفت، از روزانه ۱۷ میلیون مترمکعب عبور کرده است اقدامی که علاوه بر کاهش گازسوزی زمینه تأمین خوراک مورد نیاز صنایع پایین‌دستی را نیز فراهم می‌کند.

پیش از استقرار دولت چهاردهم روزانه حدود هفت میلیون مترمکعب از گازهای مشعل در مناطق نفت‌خیز جنوب، شرکت نفت مناطق مرکزی ایران و شرکت نفت و گاز اروندان جمع‌آوری می‌شد اما از زمان آغاز به کار دولت چهاردهم و با راه‌اندازی واحدهای جدید جمع‌آوری گازهای مشعل، این رقم به بیش از ۱۷ میلیون مترمکعب در روز رسیده است. در کنار توسعه زیرساخت‌های فنی و افزایش مشارکت بخش خصوصی تسریع فرایندهای اداری و صدور مجوزهای مورد نیاز نیز از جمله اقداماتی است که می‌تواند روند اجرای طرح‌های جمع‌آوری گازهای مشعل را سرعت ببخشد. در همین راستا اواسط مهرماه محمدتقی جعفرزاده، معاون حفاظت محیط زیست اداره کل اچ‌اس‌ئی وزارت نفت، از صدور مجوز محیط زیست برای شش طرح جمع‌آوری و بازیابی گازهای مشعل در کمتر از ۲۰ روز خبر داد.

وی افزود: جمع‌آوری و کاهش گازهای مشعل از اولویت‌های ملی برای صیانت از منابع هیدروکربوری، کاهش آلودگی هوا، جلوگیری از هدررفت منابع و کمک به مدیریت ناترازی گاز است و با تأکید رییس جمهوری در دستور کار قرار گرفته است.

جعفرزاده با اشاره به افزایش مشارکت بخش خصوصی در اجرای طرح‌های جمع‌آوری و بازیابی گازهای مشعل اظهار کرد: با افزایش این مشارکت نیاز به ایجاد سازوکاری کارآمد برای بررسی و صدور مجوزهای محیط زیستی نیز بیشتر شد و با تأکید رییس جمهوری، وزارت نفت و سازمان حفاظت محیط زیست برای تسریع این روند همکاری کردند

با این حال، کاهش زمان صدور مجوزها به معنای حذف یا کاهش الزامات محیط زیستی نیست بلکه با ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های مسوول زمان بررسی و تصمیم‌گیری کوتاه‌تر شده است؛ موضوعی که در کنار تأمین زیرساخت‌های لازم و جذب سرمایه‌گذاری می‌تواند به شتاب گرفتن اجرای طرح‌های جمع‌آوری گازهای مشعل کمک کند.

رویداد

توزیع سه میلیارد لیتر سوخت برای تامین سوخت نیروگاه‌ها

سرپرست وزارت نفت اعلام کرد: بیش از سه میلیارد لیتر ذخیره سوخت برای نیروگاه‌ها تامین شده است و با کاهش مصارف غیرضروری کشور از واردات بنزین بی‌نیاز می‌شود. به گزارش ایلنا، حمید بورد، سرپرست وزارت نفت در بازدید از پالایشگاه نفت تهران در خصوص آخرین شرایط تامین سوخت زمستانه کشور در حوزه‌های مختلف گفت: بیش از سه میلیارد لیتر ذخیره سوخت برای نیروگاه‌ها تامین و بین آنها توزیع شده تا در فصل سرد مشکلات کمتری داشته باشند؛ همچنین باتوجه به برنامه‌های دولت، اگر مصارف غیرضروری در کشور کاهش و مصرف به میزان تولید کشور برسد، با صرفه جویی مردم از واردات سوخت‌هایی مثل بنزین بی‌نیاز می‌شویم. سرپرست وزارت نفت همچنین با بیان اینکه پیوستن همگان به پویش دمای ۱۸ تا ۲۰ درجه می‌توانند به تامین پایدار گاز در فصل سرد کمک کنند، گفت: در حال حاضر بسترهایی فراهم شده تا مردم بتوانند با شرکت‌های کارور که فعالیت‌های بهینه‌سازی و صرفه جویی گاز را انجام می‌دهند همکاری بیشتری داشته باشند و از مزایای گواهی‌های حاصل از صرفه جویی گاز برخوردار شوند. امروز همچنین سرپرست وزارت نفت همراه با مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی و مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی از بخش‌های مختلف پالایشگاه تهران بازدید کرد و در جریان آخرین وضعیت عملیات بازسازی و اقدامات انجام‌شده برای بازگرداندن تأسیسات آسیب‌دیده به چرخه فعالیت قرار گرفت. با توجه به محرمانه بودن جزییات فنی و اطلاعات مربوط به بازسازی، تاکنون آمار دقیقی از میزان پیشرفت عملیات و زمان‌بندی تکمیل مراحل مختلف این فرآیند منتشر نشده است؛ با این حال، ارزیابی‌های انجام‌شده حاکی از سرعت عمل مطلوب در پیشبرد اقدامات بازسازی است.

ادامه از صفحه اول

بازارهای مالی در گروی انتظارات سیاسی

توافقاتی که به رفع تحریم‌ها، باز شدن درهای تجارت جهانی و احیای روابط اقتصادی منتهی خواهد شد. این گروه با تکیه بر این فرض، در سمت تقاضای بازار سهام و جهت‌گیری‌های مثبت ایستاده‌اند و تلاش می‌کنند بازار سرمایه را به سمت بالا حرکت دهند و نرخ ارز را نیز تا حدی کنترل شده یا متمایل به پایین نگه دارند. در سوی دیگر اما، گروهی بسیار بدبین حضور دارند که چشم‌انداز تیره‌تری را ترسیم می‌کنند. آنها بر این باورند که شرایط از این بهتر نخواهد شد و وضعیت «خوف و رجا» و بی‌ثباتی فرساینده ادامه خواهد داشت؛ حتی برخی در سناریوهای بدبینانه خود، از احتمال وقوع تنش‌های شدیدتر سخن می‌گویند. این گروه با اتخاذ رویکردی احتیاطی، عملاً در سمت فروش یا خروج از بازار قرار دارند، تمایلی به خرید نشان نمی‌دهند و قیمت‌ها را به سمت پایین هل می‌دهند. برآیند و تعادل میان این دو نیروی متضاد است که قیمت‌های لحظه‌ای را در بازار شکل می‌دهد. هر زمان که نشانه‌های مثبت و خوش‌بینی در فضای سیاسی تقویت شود، ترازو به سمت بالا سنگینی می‌کند و با غلبه سایه بدبینی، بازارها رو به افول می‌گذارند. چشم‌انداز مبهم تا توافق نهایی: واقعیت آن است که جهت‌گیری آینده بازارها، گره کور به نتیجه مذاکرات و معادلات سیاسی خورده است. تکلیف متغیرها روشن است: اگر روند تحولات سیاسی مثبت باشد، مسیر بازارها و واکنش فعالان اقتصادی کاملاً مشخص خواهد بود و اگر سناریوهای منفی رقم بخورد، پیامدهای آن عیان است. بنابراین، تا زمانی که به یک نتیجه قطعی و یک تفاهم پایدار و دایمی نرسیم، اقتصاد ایران و بازارهای مالی آن محکوم به تکرار همین نوسانات و رفتارهای سینوسی خواهند بود. در این میان، سیاست‌گذار پولی یعنی بانک مرکزی نیز دست‌به‌کار شده و تلاش کرده است با ابزارهای انقباضی، اصلاح ساختار نظام بانکی و افزایش جریمه‌های مربوط به اضافه برداشت بانک‌ها، فضا را تا حدودی تحت کنترل بگیرد. اما وضعیت سایر بازارها، به‌ویژه ارز، ابعاد دیگری دارد. بررسی‌های کارشناسی مبتنی بر مدل‌های بلندمدت (بیش از دو دهه) نشان می‌دهد که نرخ کنونی دلار در بازار آزاد، بالاتر از ارزش تعادلی واقعی آن قرار دارد. این شکاف فاحش - که گاه نرخ‌های کنونی را رقمی در حدود ۶۰ درصد بالاتر از نرخ تعادلی مدل‌های بلندمدت نشان می‌دهد - بیش از هر چیز بازتاب‌دهنده هیجانات روانی، نگرانی‌های آینده و مقصودی از کمبود انتظاری ارز است. این پدیده گویای آن است که حباب موجود در نرخ ارز ریشه در انتظارات تورمی و سیاسی دارد؛ بنابراین، اگر شرایط کلان سیاسی و روابط خارجی به سمت بهبود و گشایش حرکت کند، بازار ارز پتانسیل بالایی برای تخلیه هیجانات و تعدیل قیمت‌ها به سمت پایین خواهد داشت. در غیاب آن، بازارها همچنان در زندانِ انتظارات سیاسی باقی خواهند ماند.

ضرورت شکل‌گیری همکاری‌ها در خلیج فارس

ایران نیز به عنوان یکی از کشورهای مهم منطقه، تاکید دارد که بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی خلیج فارس باید با در نظر گرفتن منافع همه کشورهای منطقه انجام شود. هر ترتیبی که بخواهد بخشی از بازیگران را از معادلات اقتصادی کنار بگذارد، در بلندمدت با دشواری‌های جدی برای دستیابی به ثبات و تداوم همکاری مواجه خواهد شد. در کنار منافع اقتصادی، تحولات نظامی اخیر نیز ضرورت بازنگری در معادلات امنیتی منطقه را برجسته کرده است. توان دفاعی ایران و ایستادگی این کشور در برابر امریکا و رژیم اسراییل نشان داده است که نمی‌توان در محاسبات امنیتی خلیج فارس، نقش ایران